

Primera ilustración del Girasol en Europa
(Dodonaeus, 1568)

UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA
FACULTAT DE VETERINÀRIA
UNITAT D'AGRICULTURA

PROGRAMA D'AGRICULTURA
(2on curs)

PROGRAMA D'AGRICULTURA

Curs 1997 - 1998

PROFESSORAT

Professores responsables: Dres. Josefina Plaixats i Elena Albanell

Horari tutories: Dra. Elena Albanell (VO-330), dimarts i dijous de 11 a 13 h
Dra. Josefina Plaixats (VO-326), dimarts i dijous de 11 a 13 h

OBJECTIUS

- a) Adquirir coneixements sobre els fonaments científics i tècnics que l'home utilitza per millorar el rendiment i qualitat de la Producció Vegetal
- b) Estudiar les característiques botàniques i fisiològiques i la seva relació amb la composició química i valor nutritiu de les principals espècies emprades en alimentació animal.
- c) Estudiar els principis bàsics de la Pràctica i dels diferents sistemes de conservació de Farinats.

I. INTRODUCCIO

Tema 1. Agricultura i producció agrària.

Conceptes Objectius Sistemes de producció Relacions entre Agricultura i Ramaderia Valoració de la Producció Agrària Agricultura i Alimentació

Tema 2. L'Agricultura a Catalunya i a l'Estat Espanyol.

Situació actual Estructura agrària Espècies cultivades i balanç productiu Perspectives de la Producció Agrària i Ramadera

II. BASES DE LA PRODUCCIO AGRICOLA

A/ CLIMA

Tema 3. El clima.

Definició. Factors del clima. Elements del clima. Radiació solar. Temperatura. Aigua. Vent. Valors climàtics crítics pels vegetals.

Tema 4. Climatologia agrícola.

Importància del clima com a factor limitant dels cultius. L'evapotranspiració. Índex climàtics. Classificació agrícola dels climes i elecció de cultius.

B/ EL SOL

Tema 5. El sòl. Propietats físiques.

Definició. Perfil i horitzons. Origen i formació del sòl. Organització del sòl. La fase sòlida. Propietats físiques. Textura i Estructura. Porositat.

Tema 6. La Matèria Orgànica del sòl.

Definició. Evolució de la matèria orgànica del sòl: humificació i mineralització. La relació C/N. Característiques i propietats de l'humus. El complex argilo-húmic.

Tema 7. L'aigua i l'aire del sòl.

Retenció i moviments de l'aigua en el sòl. Permeabilitat. Escorrentia. Formes d'aigua en el sòl. Estats hídrics del sòl. L'aire del sòl.

Tema 8. Propietats químiques i biològiques del sòl.

Els col·loides del sòl. Capacitat d'intercanvi catiònic. El pH del sòl. La solució del sòl. Processos de salinització. Els organismes del sòl. Concepte de fertilitat del sòl.

C/ PLANTA

Tema 9. Biologia i Fisiologia vegetal.

Característiques diferencials de la cèl·lula vegetal. La paret cel·lular. Fotosíntesi i radiació. Tipus de fotosíntesi: plantes C_3 , C_4 i CAM i el seu interès agrícola.

Tema 10. Nutrició vegetal.

Composició mineral de les plantes. Elements essencials. Absorció. Deficiències i intoxicació. Cultius hidropònics.

D/ PRACTIQUES DE CULTIU

Tema 11. Millora de les propietats del sòl.

El treball del sòl. Correcció de la textura: esmenes arenoses i argiloses. Correcció de sòls àcids: encalzinament. Correcció de sòls alcalins: enguixament. Correcció de sòls salins.

Tema 12. Fonaments de l'adobament.

Concepte de fertilitzant i adob. Classificació. Unitat fertilitzant. Nitrogen (N). Fòsfor (P_2O_5). Potassi (K_2O).

Tema 13. Adobs inorgànics.

Adobs simples. Adobs compostos i complexos. Utilització dels adobs inorgànics.

Tema 14. Adobs orgànics.

Adobs d'origen animal. Composició química del fem. Preparació del fem natural. Adobs d'origen vegetal. Adobs d'origen divers.

Tema 15. Aigua i sistemes de regatge.

L'aigua i les plantes cultivades. Qualitat de l'aigua de regatge. Sistemes de regatge.

III. PRODUCCIO D'ALIMENTS VEGETALS. CULTIUS AGRICOLES

A/ INTRODUCCIO

Tema 16. Composició química i valor nutritiu dels productes vegetals.

Concepte de pinso i farratge. Els Principis Immediats de Weende. La fibra i els seus components. Altres constituents de les plantes. Importància de la composició en el valor nutritiu. Classificació agronòmica dels cultius.

B/ GRAMINIES

Tema 17. Les Gramínies.

Classificació Morfologia Cicles de desenvolupament i fructificació Estats d'aprofitament i la seva relació amb el valor nutritiu

Tema 18. Els Cereals.

Importància i usos dels Cereals. Classificació general. Estructura del gra i la seva composició química Qualitat del gra de cereal i la seva mesura Processament industrial i subproductes dels cereals.

Tema 19. Cereals d'hivern (I).

Blat Sègol Triticale Característiques descriptives i de cultiu. Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 20. Cereals d'hivern (II).

Ordi de 2 i 6 carreres Civada Característiques descriptives i de cultiu. Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 21. Cereals d'estiu (I).

El blat de moro Característiques descriptives i de cultiu. Cicle productiu. Híbrids comercials i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 22. Cereals d'estiu (II).

Sorgos i "Pastos del Sudan". Característiques descriptives i de cultiu Cicle productiu Híbrids, varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 23. Gramínies farratgeres (I).

Fases de creixement de les Gramínies farratgeres Explotació anual o pluriannual Els raï-gràs i els seus híbrids Característiques descriptives i de cultiu Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 24. Gramínies farratgeres (II).

Festuca, Dactilis, Falaris i Brom Característiques descriptives i de cultiu Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

C/ LLEGUMINOSES

Tema 25. Les LLeguminoses.

Classificació general Morfologia Cicle de desenvolupament Estats d'aprofitament i la seva relació amb el valor nutritiu Fixació del nitrogen atmosfèric Especificitat i inoculació Valoració dels aportos de nitrogen al sòl

Tema 26. LLeguminoses de gra (I).

Importància i situació de la seva producció a nivell mundial i nacional LLegum i gra Estructura i composició química Elements tòxics i qualitat

Tema 27. LLeguminoses de gra (II).

Soia Tramús. Característiques descriptives i de cultiu Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 28. LLeguminoses de gra (III).

Faves Pèsols Erbs. Característiques descriptives i de cultiu Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 29. LLeguminoses farratgeres (I).

Alfals Característiques descriptives i de cultiu Cicle de desenvolupament Ecolipus, varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 30. LLeguminoses farratgeres (II).

LLeguminoses farratgeres anuals Veça Trèvol subterrani Trèvol d'Alexandria Característiques descriptives i de cultiu Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

Tema 31. LLeguminoses farratgeres (III).

LLeguminoses farratgeres pluriannuals Trepadella Sulla Trèvol de prat Trèvol repent Melilot Característiques descriptives i de cultiu Varietats i rendiment Objectius productius Utilització i valor nutritiu

C/ ALTRES CULTIUS

Tema 32. Altres cultius d'interès en alimentació animal.

Arrels i tubercles d'interès farratger nap, remolatxa, patata Altres cultius Gra sol Colza, Càrtam, Cotó

IV PRATICULTURA I CONSERVACIO DE FARRATGES

Tema 33. Prats naturals i Prades cultivades.

Conceptes. Tipus de prats. Comparació de prades monofites i polifites. Elecció de Varietats. Implantació i manteniment.

Tema 34. Pasturatge.

Fonaments i tipus de pasturatge. Sistemes lliures i racionalitzats. Efectes de l'excés i defecte del pasturatge.

Tema 35. Recolecció de farratges i fenificació.

La sega i el seu moment de realització. Acondicionament del farratge. Fenificació. Mecanització de la fenificació. Deshidratació forçada. Valor nutritiu dels fencs i els seus factors condicionants.

Tema 36. Conservació de farratges humits.

Fonaments. L'ensiljament. Fenolalges. Conservadors i additius. Tipus de siljes. Valor nutritiu de l'ensiljat i la seva variació.

PROGRAMA DE PRACTIQUES D'AGRICULTURA

Curs 1997-98

1. CLIMATOLOGIA

- 1.1 Aparells de mesura
- 1.2 Diagrama Ombrotèrmic

2. ANALISIS DE SOLS I RECONeixEMENTS D'ADOBS INORGANICS

- 2.1 Determinació de propietats físiques del sòl. Textura aparent. Capacitat de retenció d'aigua.
- 2.2 Determinació de les propietats químiques del sòl. Humitat del sòl. pH. Salinitat. Contingut en carbonats.
- 2.3 Determinació de la matèria orgànica del sòl. Contingut en matèria orgànica. Floculació de la matèria orgànica.
- 2.4 Reconeixement d'adobs inorgànics.
- 2.5 Prova de germinació de llavors.

3. MAQUINARIA AGRICOLA

- 3.1. El tractor.
- 3.2. Eines de conreu.

4. RECONeixEMENT D'ALIMENTS VEGETALS. CULTIUS AGRICOLES

- 4.1 Alfals deshidratat.
- 4.2. Reconeixement d'espècies vegetals.
- 4.3. Reconeixement de llavors.
- 4.4. Microscòpia de primeres matèries.

5. VIDEO

- 5.1. Cultiu hidropònic per farratge.

PROBLEMES

- 1. Càlcul de les necessitats d'adobs. Mètodes de determinació. Recomanacions generals. Càlcul de l'aportació.
- 2. Càlcul de la dotació de regatge. Determinació de la qualitat de l'aigua. Mètodes de càlcul del volum d'aigua de regatge.
- 3. Alternativa i rotació de conreus. Definicions. Calendarisfarratgers. Elecció dels cultius i la seva rotació. Alternatives de secà. Alternatives de regadiu.

AVALUACIO DE L'ASSIGNATURA

- Les pràctiques són obligatòries.

- Exàmen final. 80 preguntes tipus uni-resposta (4 respostes de les quals 1 és vàlida). Correcció normal (1/N-1, N = nº d'opcions de cada pregunta).

* Per aprovar l'assignatura s'han d'haver realitzat les pràctiques i haver obtingut una nota de l'exàmen > 5.

BIBLIOGRAFIA

OBRES GENERALS

- BONCIARELLI, F. 1978. Agronomía. Academia. León.
- CORRIDONI, L. 1988. Nociones Prácticas de Agronomía. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.
- DIEHL, R. y MATEO BOX, J. 1988. Fitotecnia General. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.

I. INTRODUCCIO

- CHECCHI, C. y LANG, A. 1984. El Producte Agrari a Catalunya. Banca Catalana. Barcelona.
- TAMAMES, R. 1983. Estructura económica de España. Tomos I y II. Ed. Alianza. Universidad. Madrid.

II. BASES DE LA PRODUCCIO AGRICOLA

- CAPEL MOLINA, J.J. 1981. Los Climas de España. Ed. Oikos-Tau. Barcelona.
- DOMINGUEZ VIVANCOS, A. 1989. Tratado de Fertilización. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.
- DUCHAFOUR, P. 1975. Tratado de Edafología. Ed. Toray-Mason. Barcelona.
- GROS, A. y DOMINGUEZ VIVANCOS, A. 1992. Abonos. Guía práctica de la Fertilización. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.
- URBANO TERRON, P. 1992. Tratado de Fitotecnia general. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.

III. PRODUCCIO D'ALIMENTS VEGETALS. CULTIUS AGRICOLES

- CHAPMAN, S.R. y CARTER, L.P. 1980. Producción Agrícola. Ed. Acribia. Zaragoza.
- CLEMENT-GRANDCOURT, M. y PRATS, J. 1969. Los Cereales. Ed. Mundi-Prensa.
- CUBERO, J.I. y MORENO, M.T. 1983. Leguminosas de Grano. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.
- DUTHIL, J. 1984. Producción de Forrajes. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.

- GILLET, M. 1984. Las Gramíneas Forrajeras. Ed. Acribia. Zaragoza.
- GUERRERO, A. 1992. Cultivos Herbáceos Extensivos. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.

IV. PRATICULTURA I CONSERVACIO DE FARRATGES

- MOORE, I. 1978. Ensilado y Henificación. Ed. Acribia. Zaragoza.
- MUSLERA PARDO, E. y RATERA GARCIA, C. 1984. Praderas y Forrajes. Ed. Mundi-Prensa. Madrid.
- REMON, J. 1985. Prados y Forrajes. Ed. Aedos. Barcelona.